

INSOLCENTRUM

Přesná data
o dluzích a dlužnících

Analýza milionu nových dat z oddlužení

PŘESNÁ DATA O DLUZÍCH A DLUŽNÍCÍCH | ANALÝZA MILIONU NOVÝCH DAT Z ODDLUŽENÍ

JUDr. Jarmila Veselá

- původně advokátka a insolvenční správkyně
- 2002 – 2008 prezidentka Komory pro krizové řízení a insolvenční řízení v ČR
- 2009 – doposud – jednatelka společnosti InsolCentrum, která analyzuje insolvenční a související ekonomická, demografická, sociologická a společenská data
- společnost InsolCentrum vyvinula informační systém INSODATA průběžně monitorující insolvenční řízení v ČR

INSOLCENTRUM

PŘESNÁ DATA O DLUZÍCH A DLUŽNÍCÍCH | ANALÝZA MILIONU NOVÝCH DAT Z ODDLUŽENÍ

Shrnutí dosavadního vývoje

Za období 2008 – 2023

- 301,5 tis. osobám bylo povoleno oddlužení
- 171,8 tis. osob oddlužení úspěšně dokončilo
- 98 tis. osob se právě oddlužuje
- 10,7 % osobám bylo oddlužení zrušeno

Výsledky oddlužení v období 2013 – 2018

- Průměrný dluh – 660 tis. Kč
- Průměrná míra uspokojení – 56 % z výše dluhu

Výsledky oddlužení po novele 2019

- Dozvíte se na dalších slidech

Zdroj: InsolCentrum, ISIR

Novela oddlužení účinná od 1. 6. 2019

- zmírnění podmínek oddlužení
- osvobození od dluhů za 3 roky
pro starobní důchodce a invalidní důchodce
II. a III. stupně a pro určité skupiny mladistvých
- zrušení minimální hranice 30 % úhrady pohledávek
nezajištěných věřitelů
- nově koncept šance pro dlužníky při prokázání
maximálního úsilí a při minimální měsíční úhradě
1089 Kč insolvenčnímu správci a stejné sumě
věřitelům

Přesné výstupy

Z milionu nových dat z oddlužení

Unikátní soubor dat, který nebyl doposud v ČR zpracován

• Muži 57 % / Ženy 43 %

• Do 29 let 17 %

• 30-44 let 41 %

• 45-59 let 31 %

• 60+ let 11 %

V letech	Průměrný čistý příjem
2019	15 800 Kč
2020	16 200 Kč
2021	17 200 Kč
2022	18 800 Kč
2023	21 200 Kč
Ø 2019-23	17 500 Kč

V letech	Podíl osob s dary
2019	22,2 %
2020	26,0 %
2021	27,3 %
2022	32,5 %
2023	38,4 %
Ø 2019-23	28,3 %

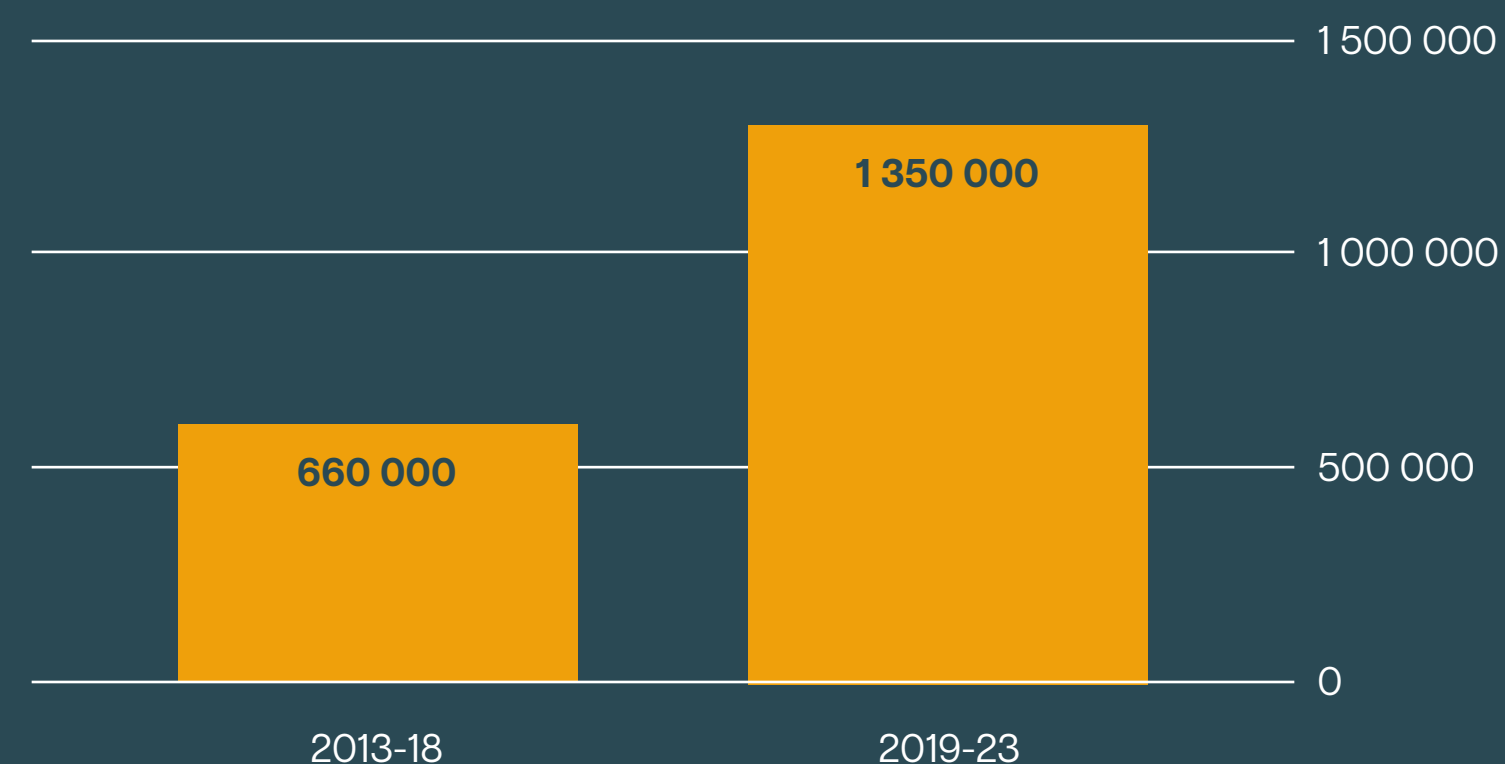
Přesné výstupy

Z milionu nových dat z oddlužení

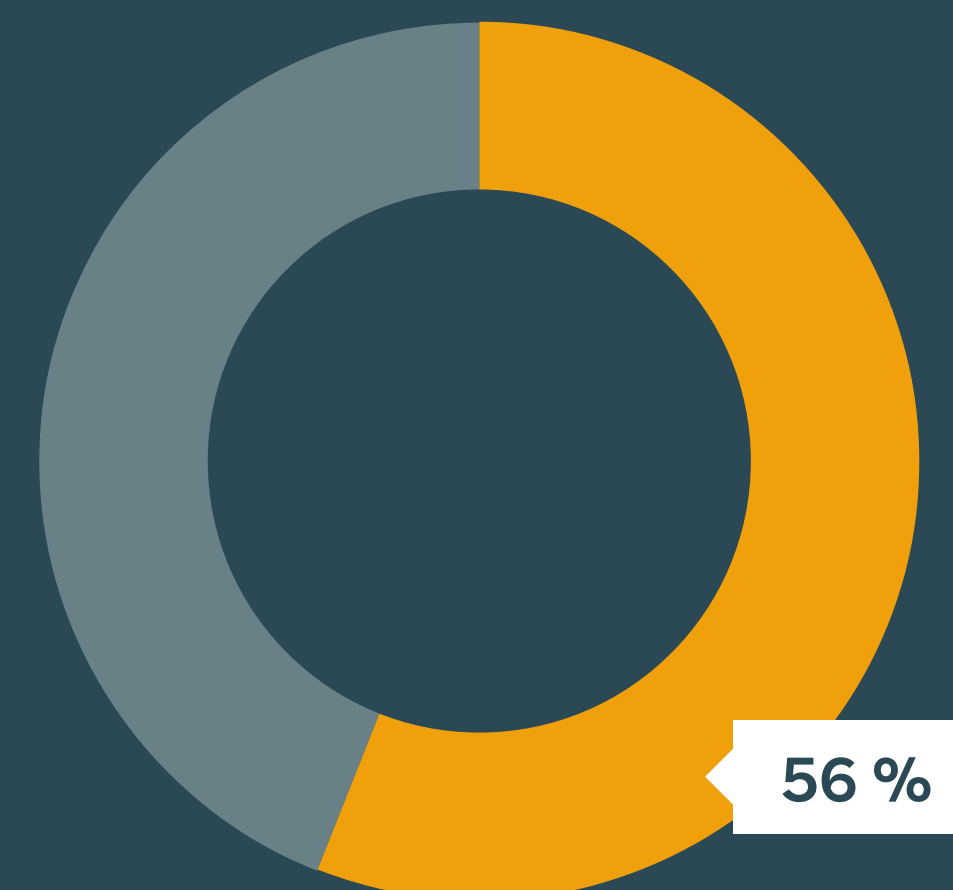
- Průměrný dluh: 1,350 mil. Kč
- Mediánový dluh: 620 tis. Kč
- Průměrné předpokládané uspokojení: 17,9 %

Vývoj průměrného dluhu a průměrné míry uspokojení

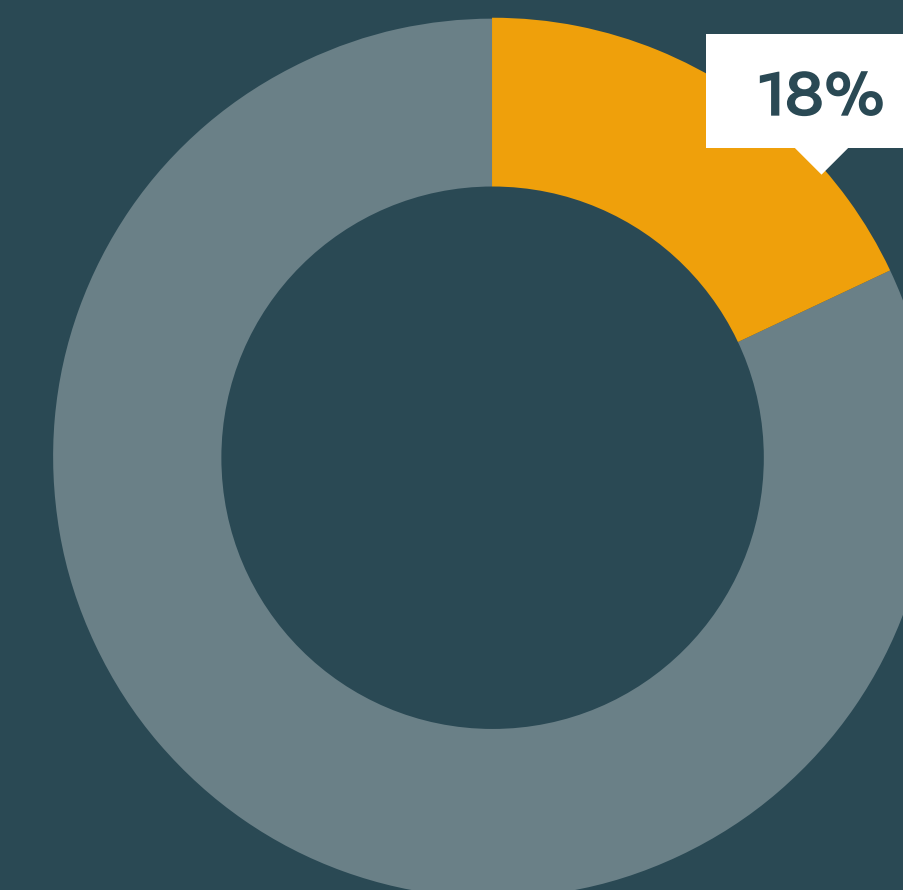
PRŮMĚRNÝ DLUH

PRŮMĚRNÁ REÁLNÁ MÍRA
USPOKOJENÍ 2013-2018

PRŮMĚRNÁ PŘEDPOKLÁDANÁ
MÍRA USPOKOJENÍ 2019-2023

Politika státu při řešení předluženosti občanů

Stát se omezil pouze na pomoc dlužníkům

- Zmírňuje podmínky vymáhání
Zvyšuje nezabavitelné částky a snižuje srážky z příjmu

Odpouští dluhy

- Akce Milostivé léto I. – III.
- Zastavování bagatelních exekucí
- Zastavování bezvýsledných exekucí

Politika pomoci dlužníkům vyčíslena v nákladech

- Milostivá léta – nelze z veřejných zdrojů zjistit
- Zastavování bagatelních exekucí – 631 mil. Kč
(Zdroj: Okresní soudy ČR)
- Zastavování bezvýsledných exekucí – 862 mil. Kč
+ 150 - 200 mil. Kč každý rok

(Zdroj: Důvodová zpráva k novele Exekučního řádu)

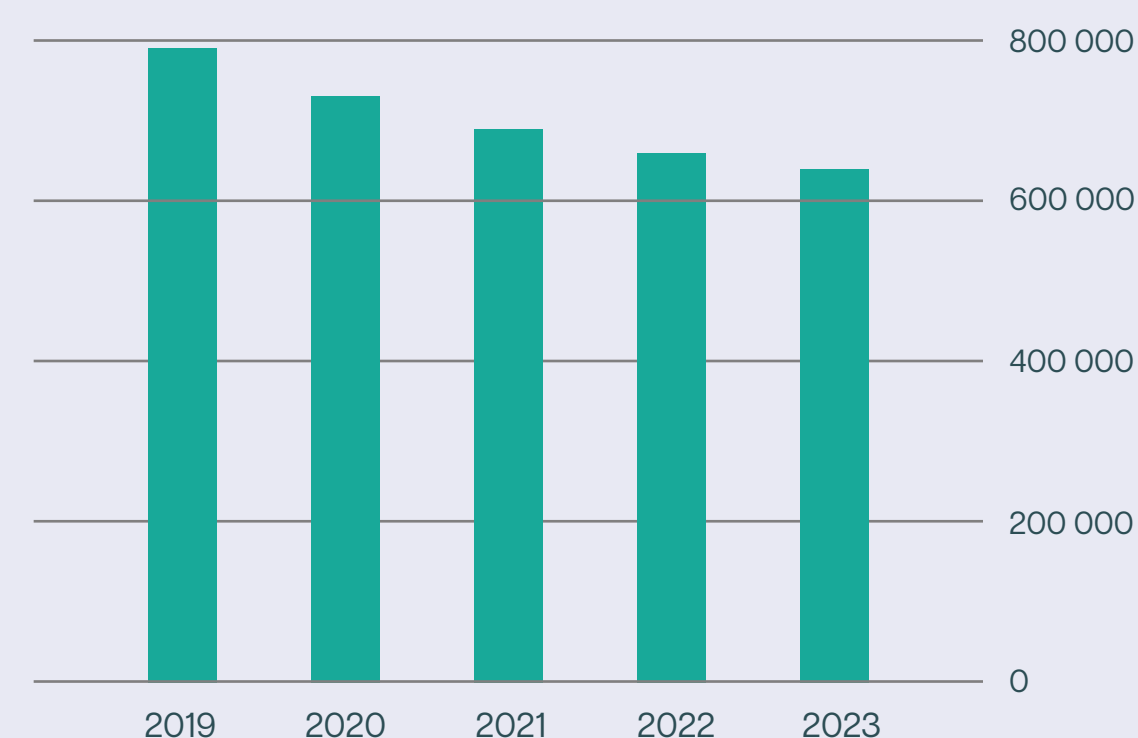

Mar	Apr	May	Jun	Jul	Ago
42.8	47.3	109.7	10.2	59.1	92.1
112.8	150.3	109.9	49.9	42.4	44.1

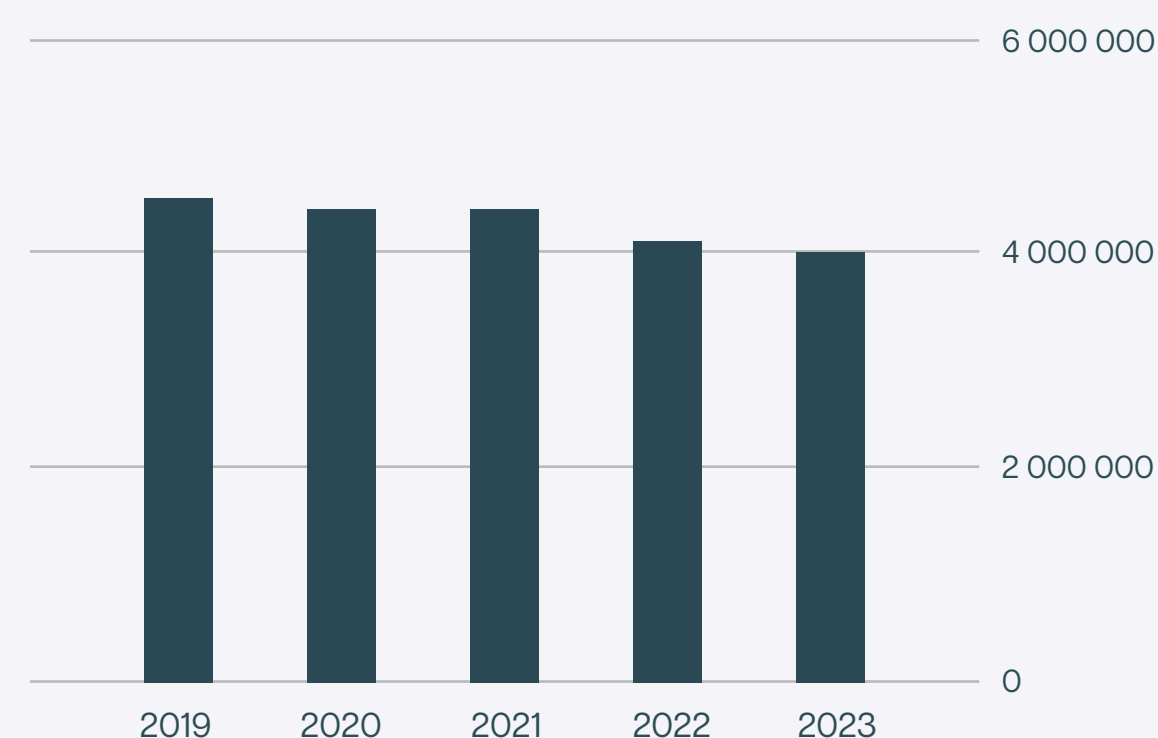
Jaký je výsledek politiky pomoci dlužníkům?

(politiky lítostivého přístupu)

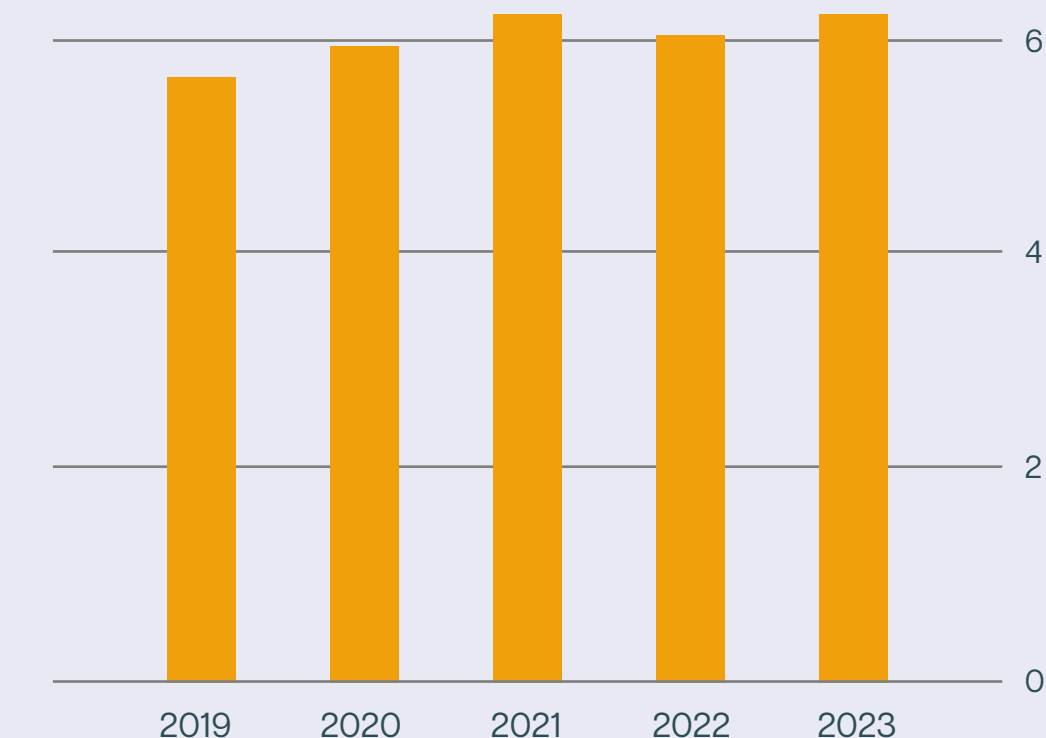
POČET EXEKUČNÍCH DLUŽNÍKŮ

POČET EXEKUCÍ

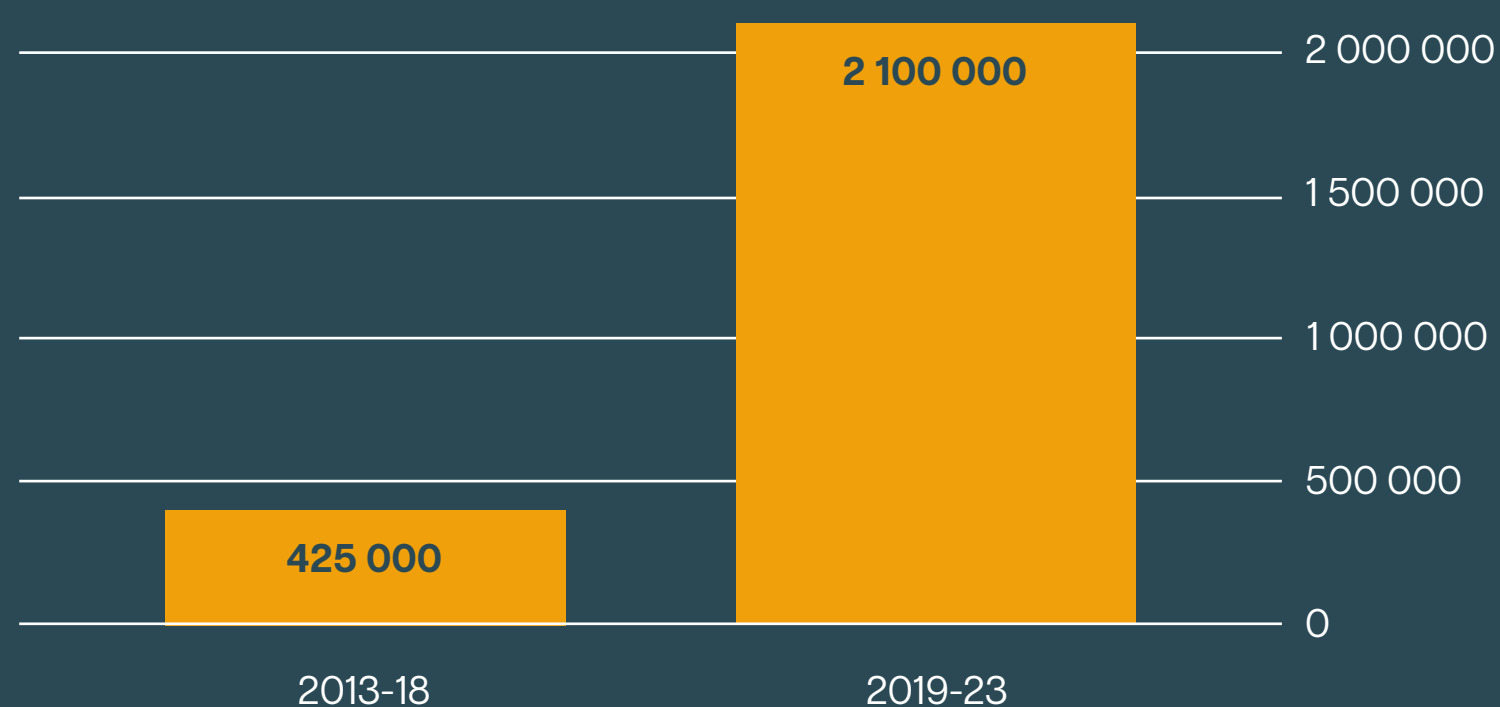

POČET EXEKUCÍ NA 1 DLUŽNÍKA

Ze státního rozpočtu platíme náklady exekutorů, které přesáhnou miliardu Kč, přičemž počty exekučních dlužníků se snižují plynule, nezávisle na odpouštění dluhů ze strany státu. Exekuční dlužníci, kterým se dluhy odpouštějí, si půjčují znovu. **Počet exekucí na 1 dlužníka se zvýšil z 6,16 (2022) na 6,28 (2023).**

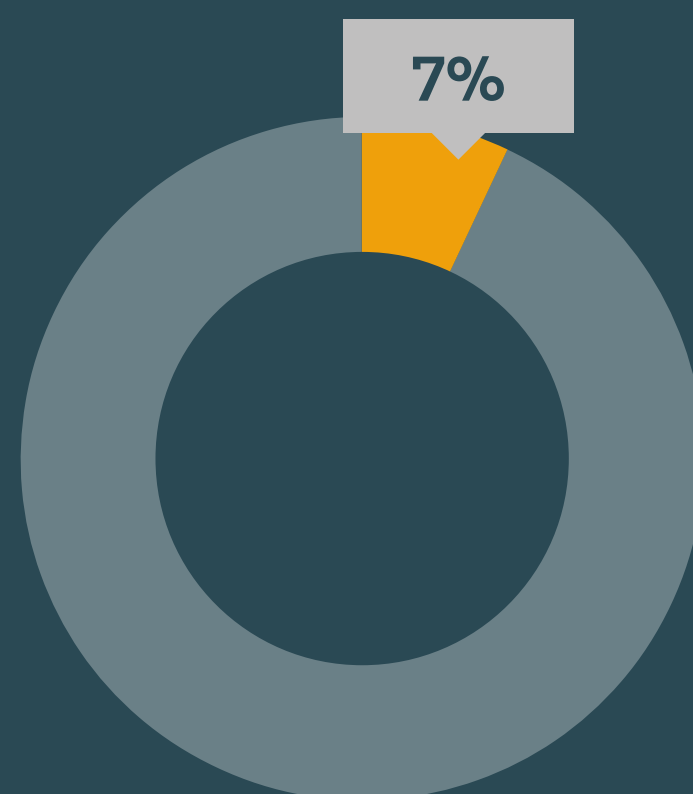
PRŮMĚRNÝ DLUH

PRŮMĚRNÁ REÁLNÁ MÍRA USPOKOJENÍ 2013-2018

PRŮMĚRNÁ REÁLNÁ MÍRA USPOKOJENÍ 2019-2023

PŘESNÁ DATA O DLUŽÍCH A DLUŽNÍCÍCH | ANALÝZA MILIONU NOVÝCH DAT Z ODDLUŽENÍ

Přesná data z prvních ukončených tříletých oddlužení

Splněná oddlužení seniorů ve věku 64+

- 1 883 osob
- z toho 53 % mužů, 47 % žen
- Průměrný dluh: 2,1 mil. Kč (nezajištěné nepodřízené pohledávky)
- Průměrné uspokojení: 7,1 % z celkové hodnoty pohledávek
- Celkový dluh: cca 4 mld. Kč

Velký rozptyl výše dluhů i míry uspokojení věřitelů.

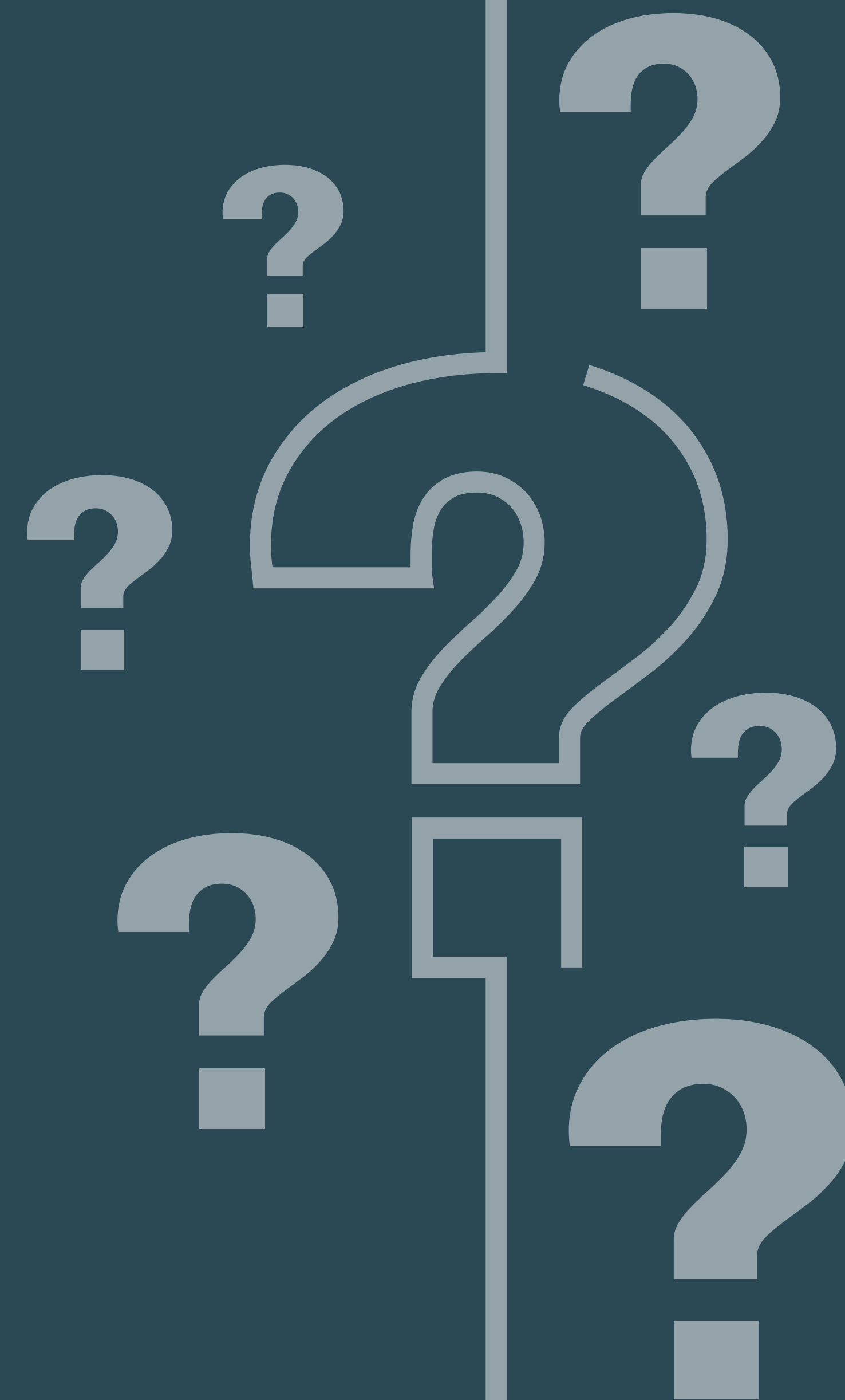
Dramatické změny oproti roku 2013 – 2018

5× vyšší průměrná výše dluhu

7× nižší průměrná míra uspokojení

Vážné otázky o důsledcích politiky státu

- Stát vyvlastňuje pohledávky bez ohledu na rovnováhu vztahu mezi věřiteli a dlužníky
 - jde o ústavní postup?
- Část věřitelů již nepřihlašuje své pohledávky
 - rezignují na právní vymáhání – rozkládá se právní stát?
- Dlužníkům přestává záležet na výši dluhu. Legitimně očekávají, že se jim většina dluhů odpustí, nakonec uhradí pouze malou část ze svých dluhů. Vědí, že se jim z jejich příjmů sráží minimální částky
 - podporujeme morální hazard v myšlení zadlužených lidí?
- „Čím více odpouštíme, tím více si zadlužení lidé půjčují?“

Finanční a sociální dopady

- Dlouhodobě zadlužení lidé (540 tis. osob) dluží cca 750 mld Kč, z toho dluhy vůči státu představují 112,5 mld. Kč (15%)
- Dosavadní vývoj ukazuje, že je ohrožena významná část z výše uvedených financí (odhad ztráty věřitelů ve výši 100 mld. Kč je pravděpodobně podceněný)
- Společnost se může rozdělovat na řádně platící občany a neplatiče
- Lidé si uvědomí, že ve své podstatě zaplatí dluhy svých spoluobčanů sami – sociální napětí
- Hrozí nebezpečí rozšíření morálního hazardu do širší populace – pak nesplácené závazky mohou dosáhnout mnohem více než 750 mld. Kč
- Ekonomické dopady:
 - Ohrožení veřejných rozpočtů
 - Negativní vliv na českou ekonomiku
- Politické dopady:
 - Voliči si nepřejí zmírňování podmínek oddlužení

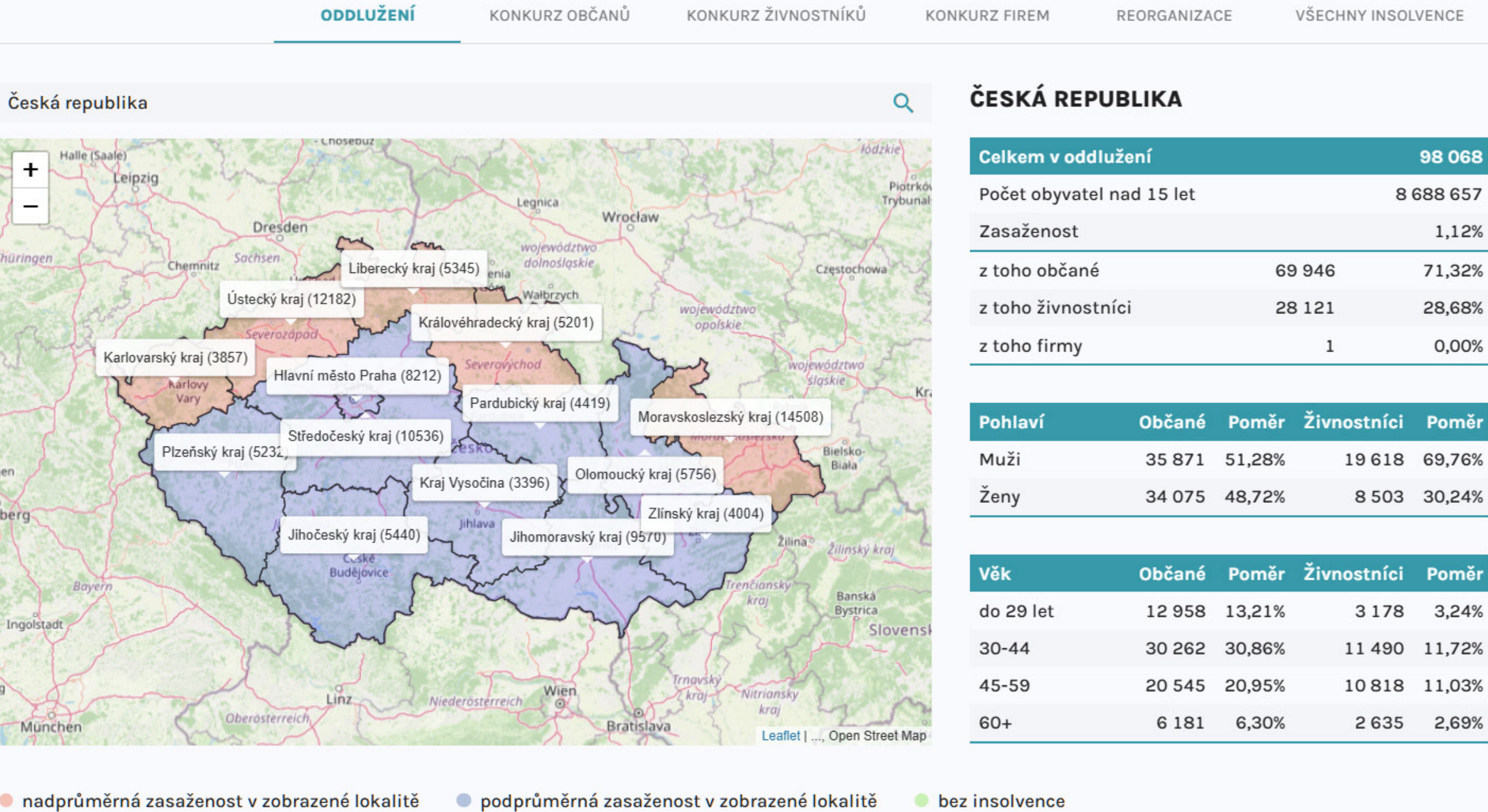

Diferenciace dlužníků podle výše dluhu

Data aktuálních 98 tis. osob v oddlužení k 1.1.2024

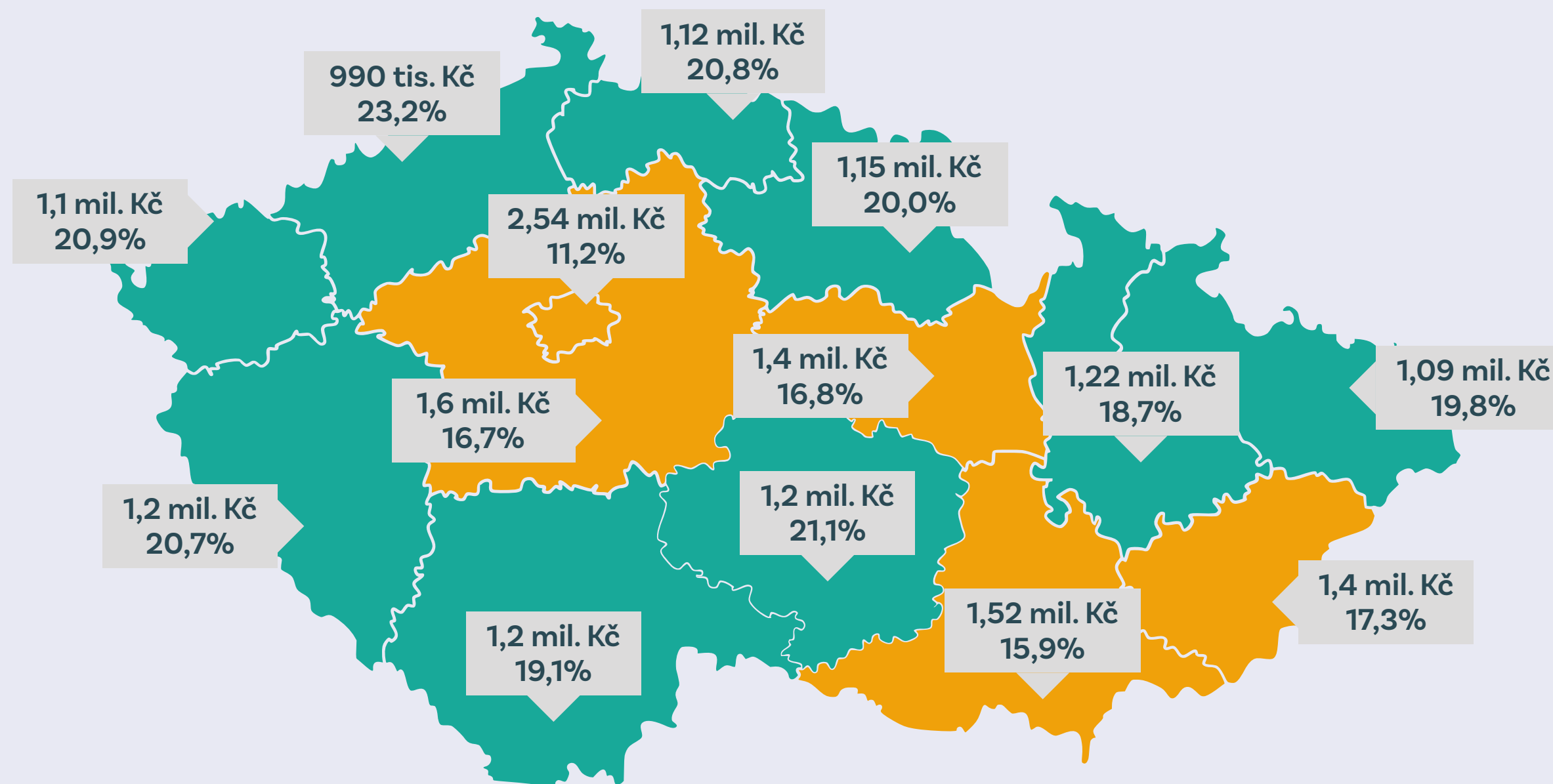
Rozdělení dluhů podle výše	Počet osob v oddlužení	Poměr osob v oddlužení	Celková výše nezajištěných pohledávek (mil. Kč)	Poměr výše nezajištěných pohledávek
Dluh < 620 tis. Kč (mediánový dluh)	49 052	50,1 %	16 495	12,5 %
Dluh v rozpětí 620 tis. Kč - 1 350 tis. Kč	30 224	30,8 %	27 385	20,8 %
Dluh > 1 350 tis. Kč (průměrný dluh)	18 724	19,1 %	87 793	66,7 %
Celkem	98 000	100,0 %	131 673	100,0 %

Mapa - INSODATA

Jak se promítá politika pomoci dlužníkům do krajů ČR?

Mapa průměrné výše dluhů a míry uspokojení věřitelů

Odpouštíme dluhy zejména lidem s vysokými dluhy, kteří nejsou ohroženi chudobou a žijí v bohatších krajích.

■ Podprůměrná výše dluhu a nadprůměrné předpokládané uspokojení v porovnání s ČR

■ Nadprůměrná výše dluhu a podprůměrné předpokládané uspokojení v porovnání s ČR

Nejlepší kraj:

Ústecký kraj

Průměrný dluh: 990 tis. Kč

Průměrné předpokládané uspokojení: 23,2 %

Nejhorší kraj:

Hlavní město Praha

Průměrný dluh: 2,54 mil. Kč

Průměrné předpokládané uspokojení: 11,2 %

Proč zadlužení lidé více nevyužívají šance na oddlužení po roce 2019?

- Psychologická past – oficiální místa je ujišťují, že:
 - Jsou chudáci
 - Za jejich dluhy mohou věřitelé
 - Jim stát odpustí dluhy
- Lidé legitimně očekávají, že dlužnou situaci vyřeší stát
- Nejsou motivováni, aby se sami starali o vyřešení svého dluhového problému
- Domnívají se, že na výši dluhu nezáleží

Návrh změny koncepce

- Změňme gard přístupu
 - přenesme na zadlužené lidi
 - na výši dluhu záleží
- Diferenciace doby oddlužení podle výše dluhu
 - Dluh < 620 tis. Kč (mediánový dluh)
 - Dluh v rozpětí 620 tis. Kč – 1 350 tis. Kč
 - Dluh > 1 350 tis. Kč (průměrný dluh)
- Přechodná amnestijní období – dlužníci s dluhy nad 3 mil. Kč mohou vstoupit do oddlužení pouze 5 let po účinnosti novely – motivační prvek
- Rozšíření ohrožených skupin – důchodci, invalidé + rodiče samoživitelé
- Kompromis pro všechny (koalice, neziskové organizace, odborná veřejnost)
 - ekonomický přínos a ústavnost

Děkujeme poslancům, že načetli pozměňovací návrh:

Mgr. Ing. Taťána Malá

prof. JUDr. Helena Válková, CSc.

Ing. Patrik Nacher

INSOLCENTRUM

Děkujeme za pozornost

Prezentace je ke stažení
na www.insolcentrum.cz

Přesná data
o dluzích a dlužnících

Analýza milionu nových dat z oddlužení

